

**BRUSSELSE
HOOFDSTEDELIJKE RAAD**

GEWONE ZITTING 1994-1995

20 DECEMBER 1995

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**betreffende het actief en passief
kiesrecht van de onderdanen met
buitenlandse nationaliteit bij de
gemeenteraadsverkiezingen in het
Brussels Hoofdstedelijk Gewest**

(ingediend door de heren André DROUART (F)
en Dolf CAUWELIER) (N)

Dernier exemplaire
RETOUR Serv. Documentation

Laatste exemplaar
TERUG naar Documentatiedienst

Toelichting

Met artikel 8B van het Verdrag van de Europese Unie, beter bekend onder de naam Verdrag van Maastricht, werd een kleine maar belangrijke democratische stap gezet: de toekenning van het actief en passief kiesrecht aan de onderdanen van de Europese Gemeenschap bij de gemeenteraadsverkiezingen.

Deze versterking van de democratie kan van bijzonder belang zijn in ons Gewest met een grote bevolkingsgroep van buitenlandse oorsprong: 277 655 op 950 339, dit is 29,22 % van de inwoners, waarvan 126 535 van de Europese Unie of 13,31 % van de totale bevolking. De volgende tabel geeft per gemeente het percentage weer van de totale buitenlandse bevolking en van de bevolking van de Europese Unie

**CONSEIL DE LA REGION
DE BRUXELLES-CAPITALE**

SESSION ORDINAIRE 1994-1995

20 DECEMBRE 1995

PROPOSITION DE RESOLUTION

**relative aux droits de vote et
d'éligibilité des ressortissants de
nationalités étrangères
aux élections locales
en Région de Bruxelles-Capitale**

(déposée par André DROUART (F)
en Dolf CAUWELIER) (N)

Développements

L'article 8B du Traité de l'Union européenne mieux connu sous l'expression "accords de Maastricht" apporte un acquis démocratique important, bien que limité, celui d'octroyer le droit de vote et d'éligibilité aux élections locales pour les ressortissants de la Communauté européenne.

Ce renforcement de la démocratie peut être particulièrement significatif dans notre Région où une part importante de la population est de nationalité étrangère 277.655 sur 950.339, soit 29,22 % habitants, dont 126.535 de l'UE (Union Européenne), soit 13,31 % de la population totale. Le tableau ci-dessous précise la part de la population étrangère totale et UE par communes.

GEMEENTEN	TOTALE BEVOLKING	BUITENL. BEVOLKING	% BUITENL. BEVOLKING	BEVOLKING EU	% BEVOLKING EU
Anderlecht	88.158	22.574	25,61	11.262	12,77
Berchem	18.488	2.199	11,89	1.153	6,24
Brussel Stad	134.243	48.108	35,84	18.320	13,65
Elsene	72.678	25.149	34,60	13.353	18,37
Etterbeek	38.668	10.598	27,41	5.659	14,63
Evere	29.287	4.327	14,77	1.859	6,35
Ganshoren	20.311	2.269	11,17	1.236	6,09
Jette	38.529	5.471	14,20	2.401	6,23
Koelkelberg	16.218	4.583	28,26	1.610	9,93
Molenbeek	68.619	26.399	38,47	8.000	11,66
Oudergem	28.819	4.194	14,55	2.544	8,83
Scharbeek	102.088	38.537	37,75	12.636	12,38
St-Gillis	42.598	20.332	47,73	12.048	28,28
St-Joost	21.459	12.550	58,48	2.618	12,20
St. Lamb.-Woluwe	47.537	9.867	20,76	6.525	13,73
St. Pieters-Woluwe	38.195	8.615	22,56	6.369	16,67
Ukkel	73.916	15.260	20,65	9.836	13,31
Vorst	46.161	13.859	30,02	7.310	15,84
Watermal	24.537	2.964	12,16	1.796	7,37
Totaal	950.339	277.655	29,22	126.535	13,31

Het percentage per gemeente van de totale buitenlandse bevolking en van de bevolking van de Europese Unie (bevolking 1993 - bron NIS).

COMMUNES	POPULAT. TOTALE	POPULAT. ETRANGERE	% POP. ETRANGERE	POPULATION UE	% POP. UE
Anderlecht	88.158	22.574	25,61	11.262	12,77
Auderghem	28.819	4.194	14,55	2.544	8,83
Berchem	18.488	2.199	11,89	1.153	6,24
Bruxelles ville	134.243	48.108	35,84	18.320	13,65
Etterbeek	38.668	10.598	27,41	5.659	14,63
Evere	29.287	4.327	14,77	1.859	6,35
Forest	46.161	13.859	30,02	7.310	15,84
Ganshoren	20.311	2.269	11,17	1.236	6,09
Ixelles	72.678	25.149	34,60	13.353	18,37
Jette	38.529	5.471	14,20	2.401	6,23
Koelkelberg	16.218	4.583	28,26	1.610	9,93
Molenbeek	68.619	26.399	38,47	8.000	11,66
St-Gilles	42.598	20.332	47,73	12.048	28,28
St-Josse	21.459	12.550	58,48	2.618	12,20
Schaerbeek	102.088	38.537	37,75	12.636	12,38
Uccle	73.916	15.260	20,65	9.836	13,31
Watermael	24.537	2.964	12,16	1.796	7,37
Wol.-St.-Lambert	47.537	9.867	20,76	6.525	13,73
Wol.-St.-Pierre	38.195	8.615	22,56	6.369	16,67
Total	950.339	277.655	29,22	126.535	13,31

Part de la population étrangère et de la population UE en Région de Bruxelles-Capitale par commune (population 1993 - source INS)

Na de jongste gemeenteraadsverkiezingen zullen er colleges van burgemeester en schepenen geïnstalleerd worden die slechts een minderheid van de inwoners achter zich zullen hebben.

Indien men de personen met een buitenlandse nationaliteit, de personen die niet gaan stemmen of die een ongeldige of blankostem uitbrengen en de personen die voor een oppositiepartij stemmen aftrekt van de totale bevolking van een gemeente, dan moet men vaststellen dat bepaalde meerderheden de steun van slechts 20 of 30 % van de burgers hebben.

Men kan er zich in die zin over verheugen dat er aan dit democratisch deficit gedeeltelijk verholpen kan worden door de toepassing van artikel 8B van het Verdrag van de Europese Unie bij de volgende gemeenteraadsverkiezingen. De democraten van alle gemeenschappen hoopten, drie maanden voor de toepassing ervan, van deze bepaling gebruik te kunnen maken bij de gemeenteraadsverkiezingen van 9 oktober 1994. Er is hiervoor geen politieke meerderheid gevonden.

De bovenvermelde statistieken over de demografie en het democratisch deficit tonen ook het belang aan om het actief en passief kiesrecht bij de gemeenteraadsverkiezingen toe te kennen aan alle personen met een buitenlandse nationaliteit die reeds langer dan vijf jaar in België verblijven. Men kan vandaag moeilijk eisen van deze onderdanen dat ze de democratische spelregels respecteren wanneer hun gastland hen het recht en de plicht van het essentiële principe van de democratie onthoudt: het stemrecht.

In dit verband rijst er een probleem vermits de Belgische Regering een afwijking op het Verdrag heeft bekomen in artikel 12, paragraaf 2 van de desbetreffende Europese richtlijn zodat de Belgische Regering voor de gemeenteraadsverkiezingen een beperkt aantal gemeenten kan aanwijzen waar de niet-Belgische onderdanen van de Gemeenschap slechts stemrecht krijgen indien ze reeds 6 jaar in België verblijven.

De betrokken gemeenten moeten onder meer aan een demografische voorwaarde beantwoorden: ze moeten meer dan 20 % buitenlanders van de EEG tellen. Dit percentage kan bij een latere toepassing nog gewijzigd worden.

Verscheidene gemeenten van ons Gewest, in het bijzonder de centrale gemeenten met een sociaal-economisch zwakkere bevolkingsgroep, zijn rechtstreeks bij deze afwijking betrokken.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is ook de zetel van de Europese Unie. Zijn plaats is dus belangrijk en van groot symbolisch belang binnen de Europese constructie. De toepassing van een afwijking van het Verdrag van de

Suite aux dernières élections communales, vont être mis en place des collèges de Bourgmestre et Echevins qui n'auront la légitimité que d'une minorité d'habitants.

Effectivement, si l'on soustrait de la population totale d'une commune: les personnes de nationalité "étrangère", les personnes qui ne se déplacent pas pour voter ou qui émettent un vote nul ou blanc et celles qui ont voté pour un parti d'opposition, on constate que certaines majorités ne sont réellement soutenue que par 20 à 30 % des citoyens.

En ce sens, on peut se réjouir que ce déficit démocratique pourra être, en partie, comblé par l'application de l'article 8B du Traité de l'Union européenne lors des prochaines élections locales. Les démocrates de toutes les communautés espéraient que cette disposition puisse être utilisée trois mois avant son application lors des élections locales du 9 octobre 1994. Une majorité politique n'a pu se dégager en ce sens.

Les statistiques démographiques ci-dessus et le déficit démocratique démontrent aussi l'importance d'octroyer le droit de vote et d'éligibilité aux élections locales à l'ensemble des personnes de nationalité étrangère qui séjournent en Belgique depuis plus de cinq années. Il apparaît aujourd'hui difficile d'exiger de ces ressortissants le respect de règles démocratiques alors que leur pays d'accueil ne leur permet même pas d'accéder aux droit et devoir d'un principe essentiel de la démocratie: le droit de vote.

Dans ce contexte, le fait que le Gouvernement belge a obtenu une dérogation au Traité inscrite dans l'article 12, paragraphe 2 de la directive européenne concernée qui "permet au Gouvernement belge de désigner, avant les élections communales, un nombre limité de communes dans lesquelles le vote des ressortissants communautaires non belges sera soumis à une condition de résidence en Belgique de 6 ans" pose problème.

Les communes concernées doivent correspondre entre autres à une condition démographique: avoir plus de 20 % d'étrangers CEE, pourcentage qui dans une application future pourrait faire l'objet de modifications.

Plusieurs communes de notre Région, en particulier les communes centrales accueillant une population plus faible socio-économiquement, sont directement concernées par cette dérogation.

La Région de Bruxelles-Capitale est aussi le siège de l'Union européenne. Sa place est donc importante et hautement symbolique dans la construction européenne. L'application d'une dérogation au Traité sur l'Union euro-

Europese Unie op ons gewestelijk grondgebied zou het imago van Brussel zwaar kunnen schaden.

De resolutie heeft tot voornaamste doel de Brusselse Hoofdstedelijke Regering uit te nodigen om het overlegcomité Staat-Gewesten bijeen te roepen om de aandacht van de federale Regering op deze situatie te vestigen, en haar te vragen zonder uitzondering de toepassing van het Verdrag van de Europese Unie na te leven, in het bijzonder artikel 8B dat het actief en passief kiesrecht aan de onderdanen van de Europese Gemeenschap toekent.

péenne sur notre territoire régional pourrait porter gravement atteinte à l'image de Bruxelles.

L'objet de la résolution a pour objectif principal d'inviter le Gouvernement régional bruxellois à réunir le comité de concertation Etat-Régions afin d'attirer l'attention du Gouvernement fédéral sur cette situation et de l'inviter à respecter sans restriction l'application du Traité sur l'Union européenne particulièrement son article 8B octroyant le droit de vote et d'éligibilité aux ressortissants de la Communauté européenne.

André DROUART (F)
Dolf CAUWELIER (N)

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

betreffende het actief en passief kiesrecht van onderdanen met buitenlandse nationaliteit bij de gemeenteraads- verkiezingen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

De Brusselse Hoofdstedelijke Raad

- gelet op de bijzondere demografische situatie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- gelet op de symbolische positie van Brussel binnen de Europese Unie;
- gelet op het Verdrag van de Europese Unie, in het bijzonder artikel 8B;
- gelet op het voorstel voor een richtlijn van de Commissie van de Europese Gemeenschappen, goedgekeurd door het Parlement op 27 oktober 1994;
- gelet op de Europese top te Essen waar de Belgische federale Regering een afwijking heeft bekomen op de toepassing van dit voorstel van richtlijn te verkrijgen;

1. steunt het voorstel voor een Europese richtlijn tot vaststelling van de wijze van uitoefening van het actief en passief kiesrecht bij gemeenteraadsverkiezingen ten behoeve van de burgers van de Unie die verblijven in een Lid-Staat waarvan zij de nationaliteit niet bezitten;

2. kant zich tegen elke beperking bij de toekenning van het actief en passief kiesrecht bij gemeenteraadsverkiezingen ten behoeve van de onderdanen van de Unie die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verblijven;

3. nodigt de federale Regering uit een ontwerp in te dienen dat ertoe strekt dit actief en passief kiesrecht uit te breiden tot de andere buitenlandse onderdanen die langer dan vijf jaar in België verblijven;

4. nodigt de Brusselse Hoofdstedelijke Regering uit het overlegcomité Staat-Gewesten bijeen te roepen om bij de federale Regering haar bezwaar te uiten tegen elke beperking bij de toepassing van de Europese richtlijn op de 19 gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

16 december 1994

PROPOSITION DE RESOLUTION

relative aux droits de vote et d'éligibilité des étrangers aux élections locales en Région de Bruxelles-capitale

Le Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale

- vu la situation démographique particulière de la Région de Bruxelles-Capitale;
- vu la place symbolique que prend Bruxelles dans la construction de l'Union Européenne;
- vu le Traité de l'Union Européenne, en particulier son article 8B;
- vu la proposition de directive de la Commission des Communautés européennes approuvée par le Parlement européen le 27 octobre 1994;
- vu le sommet européen d'Essen qui a permis au Gouvernement fédéral belge d'obtenir une dérogation à l'application de cette proposition de directive;

1. soutient la proposition de directive européenne fixant les modalités de l'exercice des droits de vote et d'éligibilité aux élections communales pour les citoyens de l'Union résidant dans un Etat membre dont il n'a pas la nationalité;

2. s'oppose à toute restriction limitant l'octroi des droits de vote et d'éligibilité aux élections locales pour les ressortissants de l'Union européenne en Région de Bruxelles-Capitale;

3. invite le gouvernement fédéral à déposer un projet visant à élargir ce droit de vote et d'éligibilité aux autres ressortissants étrangers séjournant depuis plus de cinq années en Belgique;

4. demande au Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale de convoquer le comité de concertation Etat-Région afin qu'il puisse émettre auprès du Gouvernement fédéral son opposition à toutes les restrictions prises dans l'application de la directive européenne pour les 19 communes de la Région de Bruxelles-Capitale.

Le 16 décembre 1994

André DROUART (F)
Dolf CAUWELIER (N)

